

Wonsiedler Alexander Josef, slikar iz Graza je naredil sliko Marijinega Vnebovzetja.

J.Wastler: Kunst.Lex.str.185

Das k.k.L.K. erhebt gegen die Gewährung einer staatlichen Beihilfe zu den "es-
taurierungskosten der aus dem 18.Jahrh. stammenden Kirche unter der Vorausse-
tzung keinen Einwand, dass die Innenrestauration genau nach seinen Angaben
erfolgte und ihm die Entwürfe für die beabsichtigten Glasmalereien rechtzeitig
zur Überprüfung vorgelegt werden. Auch werden Schritte eingeleitet, dass im
Vorjahre aus der aufgelassenen Kapelle in Neuhaus an die Pfarrkirche verschen-
kten Bilder und Inventarstücke, soweit in der Kirche selbst nicht untergebracht
werden können, wieder in den Besitz des Landes übergehen nicht aber nach aus-
wärts verkauft werden.

MDZK: št.III.F.12, 1914, str.97: Tätigkeitsbericht.

Franz Xav. Gorjup ~~berichtet~~ poroča, da je bil tu postalvjena župnija 1.1628
(str.51.) Cerkev je bila 1.1567 še filiala župnije Nova cerkev(str.80).
Iz 1.1679 Vergleichs Kontrakt(str.294).

V vizitacijskem sporočilu iz 1.1567 se omenja " Kirche v.l. Frau in der Te-
plitz". Prezbitarij še iz 12.stol., ladja zgrajena v 1.1730. L.1760 je
bila c. konsekrirana(Urkunde o tem, str.300).

L.1740 je ostavil novi vel.oltar kipar Josef Stane iz Slov.Gradca, in ka-
terega je dal v okvir slikar Franz Pechmayer iz Ptuja 1.1723.

L.1728 je dobila c. 4 medeninaste svečnike iz livarne Martina Feltl v Grazu
in srebrno kadilnico.

L.1774 je izgotovil za ž.c. Graški zlatar Mathias Pessner nov ostenzorij
L.1773 sta bila napravljena dva nova str. oltarja, delo celjskega kiparja
Ferdinanda Gallo in Franza Meiningerja iz Celja.

L.1777 je naredil Untersinger v Slov.Gradcu 2 srebrna keliha

L.1780 Pässner v Grazu glatki srebrni kelih.

1780 je dobila cerkev kraljevo sv. Jožefa oltar, ki ga je naredil Ferdinand

1780 je dobila kapela sv. Jožefa oltar, ki ga je naredil Ferdinand Gallo v Celju.

To staro c. so l.1844 porušili in ~~ix~~ postavili novo. O tem govori kronogram nad gl.vrati: Magna regina! ecce opVs benigne qVoD tVI paroChiani tibi posVerVnt et sVbVenI els.

Cerkev je bila gotova l.1846.

Nova c. obstoji iz prezbiterija, iz ene ladje in iz dveh str. kapel. Prez biteriju je na juž.str. prizidana zakristija, na sev.strani zvonik. Cerkev ima 4 oltarje: gl.oltar M.vnebohoda(oltarna slika od-Wohnsiedler) v ladji en str. oltar sv. Križa, v kapelah oltar sv. Ane in sv. Jožefa. V Jožefovi kapeli je družinski grob rodbine Schlangenburg.

Trije zvonovi z napisi: na velikem, ki je bil l.1873 prestavljen v p.c. sv. Miklavža: Im Namen Gottes bin ich geflossen Nikolaus Boset in Conrad Schneider in Cilli haben mich gegossen. Anno 1698. Sancta Mater istud age Crucifixi prende plagas ez malignas pelle horas.

Na sr. zvonu: 1666 fusa sum. St. Maria Mater Dei ora pro nobis. Contine Manum Tuam Domine Ne Desoletur Terra.

V l.1873 naredili za cerkev nove zvonove - 4, ki jih je naredila livarna Wienerneustadt. Imajo napise: l.~~ix~~ die grosse s težo 28 center: Ad majorem Dei gloriam benevolentia parochianorum Dobernae et illustrissimi Carinthiae Comitis Gustavi Egger fusa sum anno 1873 sub Celsissimo Domino Jacobo Maximiliano, Principe et Episcopo Lavantino, sub Parocho Carolo Gajšek.

2. teža 14.center: AVDI VRegina CoeLI bene sonantes Campanas qVas Tibi paroChiani pararVnt et ora pro els. Sub commun: praesule Adolpho nobili de Leyritz et Parocho Carolo Gajšek.

3. teža 8 center.

In honorem scetae. Catharinae et b. Caroli Borg. In memoriam Comotissae Egger et sororis Carolinae. Sub Parocho Carolo Gajšek et Capelano J.Vraz

DOBRNA pri Celju - ž.c.

3

4. teža 31/2 center.

Zvonovi zvonite, k molitvi budite..... Matias Jeraj, Franz Ozorel,
 Pongarc Nagornak, Ferdinand Cirkulan Kirchenprobste.

Nagrobnik: v cerkvi je metalna plošča z napisom: Hier liegt begraben der
 Edl und Gruneste(Erenveste?) Hanss Ehrenpacher, gewester Burger und de
 Rath zu Klagenfurt, welcher den 8. Tag Sept. anno 1594 alda in dem Wild-
 pad in Christo seliglichen entschlafen ist. Der allmächtig barmherzig
 göttige Gott wolle ihm sammt allen Aristglaubigen die fröhliche Aufer-
 stehung verleihen."

V Kapeli sv. Jožefa: nagrobne plošče iz l.1647, 1631,1676(str.305.)

Vizitacijsko sporočilo o c.iz l.1567(str.80) ki omenja bratoviščine v te
 cerkvi.

Pokopališče: prvotno je bilo kar na župnijskem dvorišču, pozneje so ga
 prenesli k p.c.sv. Miklavža l.1788.

Župnišče zgrajeno l.1791(str.324).Kaplanija ostavljena l.1755, l.1864
 na novo prezidana(str.326)

Župnijske knjige: kristne knjige od l.1663, poročne od 1722, mrliškel691
 (str.333).

Ign.Orožen: Das Dekanat Neukirchen, l.1893, str.291-340.)

4 novi zvonovi iz livarne Ig.Hilzerja

Slov. gospodar, l.1873, str. 300.

4.
DOBERNA (Neuhaus), Fara, posvečena Marijinemu Vnebovzetju

Pravilno orientirana cerkev stoji na strmi skali v n. v. 374m, na katero vodijo dolge stopnice ter jo obdaja taborno obzidje.

Viri in literatura: Ing. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VIII. Dekanat "eukirchen, Maribor 1893; Farna kronika; Die neue Pfarrkirche M. Himmel-fahrt in Doberna, Y, Cerinthia 1846, p. 199- 201;

Cerkev sestavljajo : pravokotna ladja s simetrično prizidanimi pravo-kotnikoma kapelama, katerih južne stene se drži nadstropna zakristija, severne pa prizmatičen zvonik ter enako visok in širok presbiterij, ki se polkrožno zaključuje. Gradnja je kamenita, ometana. Streha enotna sedla sto-strešasta, škriljeva; Zvonikova vlomljeno piramidasta, eternitna.

Zunanjščina: Je tipična za sredino 19. stol. Fasado členijo maltasti talni zidci, 4 kanelirani pilastri, greda in trikotno čelo z žlebastim fabionom. Portal je delan še v baročni tradiciji ter ima nadzidano pod ploščo z napisom: Magna regina! ecce opus benigne, quod tui parochiani tibi poserverunt et sibi veni etc. Obe podolžnici poživiljata 4 pps okna z lunetami, v kapeli vodita iz zapada po portala z po nadsvetloboma, v zakristijo pa portal (po) iz vzhoda. Zakristija ima v južni stranici po 2 po okni v obeh etažah. Presbiterij ima po eno eko okno kot ladja v obeh podolžnicah. Zvonik členita 2 zidca, maltasti šivani ogali, velike enojne pps zvonove line ter trikotna čela z kazališčni ur.

Notranjščina: Tlak je marmornat, zidana empora počiva na 2 sklopih in 2 kapastih obokih, medtem ko desnega zavzemajo korne stopnice. Ladjske stene členita 2 para kombiniranih slopov, pokriva pa jo 2 z oprogo ločeni

kupoli. Plitvi kapeli pokriva kapasta ~~kapasta~~ oboka z absidalnima zaključkom. Široki ppk slavljk vodi v presbiterij, katerega pokriva kapasti obok ter zaključuje plitev absidalni zaključek, ločen s parom kombiniranih slopov in oprogo od prejšnje traveje. Vhoda v zvonico in zakristijo sta preprosta pp. Zakristija ima črno-bel cementen tlak in 2 kapasta oboka, zvonica pa kapasti obok. Nad zakristijo in zvonico sta oratorija, ki se odpirata z pdu lino v presbiterij. Obe ladjini kupoli, presbiterijevo kapo in zaključek, kapelina zaključka in po 2 medaljona na njih obokih krajajo freske figuralno dekorativnega značaja, ki v vseh 3 zaključkih iluzionirajo oltarne nastavke. Freske so furlansko, verjetno Fantoniovo delo. V južni Jožefovi kapeli so vzdani 3 marmornati epitafi, katerih 2 imata v okroglih okvirih grba s 4 angelskimi glavicami in spodaj napise, eden pa je pdu oblike ter je zgoraj okrašen s hrustančevjem. Napisi se glasijo: HIE LIGT BEGRABEN DER WOLLEDEL UND GESTRENGE HERR MATHIAS GAITSCHNIG ZUM NEUHAUS SCHROTNIG UND WEIXELSTETEN SO DEN 22. TAG JANUARIIM 1647. JAHR ZU SCHROTNIG SELIG ENTSCHLAFEN.

- HIE LIGT BEGRABEN DIE EDL GEBORENE FRAU MARGARETA GAITSCHNIGGIN EIN GEBORENE SIBINITSCHIN SO DEN ANDEREN TAG MARTII IM 1631 JAR ZU NEUHAUS IN GOTT SELIG ENTSCHLAFEN.

-HEAC REQUIES MEA, HIC HABITABO, QUONIAM ELEGI EAM. PSL. 131.
LASS KOMMEN DEN TODT, WANN ER KOMMEN WILL/ ZU JESU, MARIA, JOSEPHSEZ ICH MEIN ORT UND ZILL.
MOLLITER HOC GELDIO REQUIESCANT OSSA SEPULCHRO/ MATHIAE A SCHLANGENBERG,
CONJUGIS ATQUE SUAE./ INCOLANT HUNC TUMULUM NOSTER POST FUNERA SERPENS/
ACOLAT ET NOSTER SPIRITUS ASTRA PRECOR./HOC DIVO PATRIARCHAE TUTELARI
JOSEPHO EXTRUXIT.
SACELLUM SIBI SUIQUE CRYPTAM PERILLUST.D. JOAN. MAT. A SHLANGENBURG IN
SHLANGENWURG SHROT.WEYXL. ET ILLUSTma DNA. EVA KATA. GABLKOV. QUE OBIIT

DOBŠERNA (Neuhaus), fara, posvečena Marijinemu Vnebovzetju.

6.

23. FEB. 1676.

VIRTUTEM VIER SEQUIR./ MISEREMINI NOSTRI AMICI NOSTRI./PATER. AVE!

Oprava: Glavni in oba kapelina oltarja s o tabernakeljastega tipa in iz sr. 19. stol. Za glavnim oltarjem se nahaja v veliki stenki ppk niši skupina Marijinega Vnebovzetja, ki je kvalitetno baročno delo. Z a stranskima oltarjema visita na steni ppksliki, o. pl., predstavljajoči Ano z Marijo in Jožefa, kateremu angel ukazuje beg v Egipt. Obe sliki sta tipična produkta srednje kvalitete v sr. 19 stol. prevladujoče nazarenske umetnostne struje.

Oltar Corporis Christi ob slavaloku je neoromantič^{no}~~no~~ delo iz sr. 19. stol. Prižnica, držana v baročno-klasičistični maniri, je iz istega časa.

Prižev pot iz l. 1861 je držan v tradiciji l. pol. 19~~ix~~^{ix} stol.

Marmornat krstilnik z betvastim stebrom, piščalastim bazenom in preprostim novejšim lesenim nastavkom ter piščalasti kropilniki, vse navedeno iz marmorja, so še iz prejšnje cerkve.

Veliki, stekleni lestenec košate oblike je iz časa nastanka sedanje cerkve. Orglje in ostala oprava so bp.

K opravi stare cerkve je omeniti sledeče: glavni oltar je izdelan leta 1740. za 300 fl. Jožef Stane kipar iz Slovenj Gradca, pozlatil pa ga je 3 leta pozneje Franc Pachmayer, slikar iz Ptuja.

L. 1773 je izdelal celjski kipar Ferdinand Gallo 2 nova stranska oltarja, katerega je naslednje leto pozlatil Franc Meidinger iz Celja.

L. 1780 je izdelal isti Ferdinand Gallo oltar v Jožefovi kapeli.

Oprema: Na zakristijskem podstrešju se nahaja slika o. pl. Marijinega vnebovzetja, delo slabše kvalitete od Wohnsiedlerja iz l. 1845.

DOBIRNA (Neuhaus), Fara, posvečena Marijinemu Vnebovzetju.

7.

Zvonik: V njem visi bronasti zvon, kixx je bp.

Podstrešje: Vsi oboki so opečni, sicer bp.

Resume: Pri cerkvi U.I. Frau in der Teplitz se omenjata l. 1567 dve bratovščini. Cerkev je bila gotovo starejša in je z ladje in ptesbiterijem segala vsaj v 15. stol. K tej cerkvi je bila l. 1664 prizidana Jožefova kapela terxx v njej l. 1676 postavljen oltar ter vdelana grobnica družine Gačnik. L. 1628 je cerkev postala sedež ~~xxix~~ vikariata ter je do l. 1631. dobila v ladji stranska oltarja Ane in Joba. L. 1730 so ladjo povišali in obokali, nakar je cerkev do l. 1780. dobila v celoti novo opravo. Opisano cerkev so spomladi l. 1844 podrli ter do l. 1845 postavili sedanjo stavbo.

Okolica: Cerkev obdaja obzidje^{je}, katerega opirajo na strmejših mestih preprosti oporniki. Njegova gradnja je kamenita, pomešana z nekaj opeke. Cerkev je obdajalo do l. 1788 pokopališče, ki so ga takrat prenesli na sedanje mesto.

Prvotno župnišče je bilo leseno, sedanje pa je iz l. 1791 ter je bilo l. 1831 popravljeno. Kaplanija je iz l. 1755, obnovljena l. 1864.

Konsrevatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Zdravilišče se prvič omenja l. 1582. ~~Ex~~ Takrat je bil bazen prekrit s streho, poleg pa sta bili mala gostilna in stanovanjsko poslopje. Do l. 1847 so toplice posedovali vsakokratni lastniki doberske gosposčine. Med l. 1609-1612 je bila zgrajena prva zdraviliška stavba, ki je bila v nadstropju lesena. Dobrih 10 let kasneje je Matija Gačnik zgradil novi

DOBERNA(Neuhaus), Fara, posvečena Marijinemu Vnebovzetju.

8.

bazen in novo stavbo za goste, na kar spominja napisana plošča v kopališču: DIS PADT IST DEM LANDT ZU EHREN/ ERBAUT VON DEM EDLEN HERRN,/ DER MIT NAMEN UNTERSCHRIESEN/ SONST ES NOCH LANGER WER WIST BLIBEN./ ALS MAN ZEIT 1624 JAR / DA DER PROSESSOR ZU NEUHAUS WAR/ MATHIAS GAITSCHNIG.

V 19. stol. so kopališče pozidavali in povečali lastniki Franc ~~Ksaverij~~ Ksaverij von Dinersberg, grof Hoyos in po l. 1858 štajerska deželna uprava. V kopališču je bila zgrajena l. 1721 kapela posvečena Kraljici nebes, katero so v 19. stol. podrli ter jo prenesli v II. nad. kopališke stavbe. Njena oprava se sedaj nahaja pri filiali sv. Miklavža v Zavrhu.

Na majši zdraviliški stavbi, ki se nahaja pred veliko, sta vzidani 2 plošči, katerih ena ima letnico 1626, napis ALMA DOM TAUTSCHER, spodaj pa angela z 2 grboma.

Opombe:

J. Curk, Celjska topografija, rkp., str 27- 29, (napiski ~~1356~~ 1356)

Das Gemälde "Himmelfahrt Mariens" von Josef Wohnsiedler, in Dobrna .

"Josef Wohnsiedler", Der Kirchenschmuck, 1901, XXXII Jahrgang, Nr.7.S103

.... Prvotna mala cerkvena MB je stala že pred tisoč leti. Bila je podružnica Nove Cerkve pri Celju. Po znamenjih na zidovju sodeč, je cerkvena pogorela. Na pogorišču so pred kakimi pet sto leti postavilo novo. Pred približno 200 leti so jo povečali, leta 1664 sezidali kor, na južni strani pa prizidali kapelo sv. Jožefa. Tudi ta cerkev je postala premajhna in potrebna velikih popravil. V času župnika Gregorja Miklavzina so staro cerkev podrli in na dan svetega Filipa leta 1844 položili temeljni kamen. ~~12. dec. istega~~ leta je bila sezidana, nato opremljena. Posvetil jo je 12. dec. istega

DOBRNA - ž.c. Marijinega ^Vnebovzetja

9.

Anton Slomšek.

Dr. Valentin Viri : Nova cerkva na stari Doberni. -
Drobtince za leto 1848, Leto III. 1848, str. 128-132